

УДК 37.091.3-053

Хасанова Я.О.¹, Івахненко А.А.²

¹ студ. гр.УФКСз-311м НУ «Запорізька політехніка»

² канд. пел наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

**РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК ДІТЕЙ З ЛЕГКИМ
СТУПЕНЕМ РОЗУМОВОЇ ВІДСТАЛОСТІ ЗАСОБАМИ
АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ДОДАТКОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ**

Визначення особливостей комунікативного розвитку у дітей з інтелектуальними порушеннями легкого та помірного ступеню важкості з тяжкими порушеннями мовлення (алаліями, дизартріями) є необхідним, оскільки порушення мовлення в подальшому детермінуватиме проблеми соціалізації та адаптації дитини в суспільстві, що своєю чергою є необхідною умовою для повноцінного розвитку і розкриття можливостей кожної

особистості. Покращити їх комунікативну функцію можливо засобами альтернативної та підтримуючої комунікації.

Альтернативна і додаткова комунікація (АДК), за визначенням Міжнародної спільноти з альтернативної і додаткової комунікації, – це набір інструментів та стратегій, які використовує людина, щоб виконувати щоденні завдання спілкування (Isaac-online.org, 2021). Педагогічний вплив має бути спрямований на формування комунікативних навичок шляхом активізації всіх збережених функцій. Це сприятиме активізації їх розумової діяльності, яка впливає на весь хід психічного розвитку дитини (Січкачук, 2012).

Використання додаткової знакової системи, на якій ґрунтується альтернативна комунікація, сприяє розвитку абстрактного мислення і символічної діяльності, таким чином сприяючи розвитку розуміння і появи вербального (звукового) мовлення. Основні цілі використання альтернативної комунікації можна визначити як: побудову функціонуючої системи комунікації; розвиток навички самостійно і зрозумілим чином доносити до слухача нову для нього інформацію; розвиток здатності дитини висловлювати свої думки за допомогою символів (Фрост, 2011).

Низькотехнологічні: ці системи є методами комунікації, які не живляться від батарейок і зазвичай дешевші у виготовленні. Поширені приклади систем lo-tech включають обмін зображеннями, друковані дошки зі словами, комунікаційні книги та мову жестів. Спеціалістами розроблені стандартизовані набори символів: Бліссимволіка (Чарльз Блісс, Канада), Леб-система (Райнхольд Леб, Німеччина), PECS, Макатон та інші. Серед переваг: доступність, відносно легке створення та використання, не потребує вимогливих умов у користуванні, немає необхідності в підзарядці, забезпечують присутність допоміжного персоналу та сімей у житті дитини з ООП. Недоліками є: обмежувальна, ситуативна наперед визначена лексика, відсутність звукового зворотного зв'язку для користувача.

Високотехнологічні: ці системи покладаються на джерело живлення та акумуляторні батареї, які перезаряджаються, оскільки вони зазвичай використовують динамічні дисплеї з підсвічуванням і синтезовані голоси. Вони містять складні словники програмного забезпечення, кілька голосів, є повністю доступними та можуть бути повністю налаштовані. Операційні системи можуть бути Windows, Android або iOS. Liberator спеціалізується на цих високоякісних пристроях, які в кінцевому підсумку можуть привести до справжнього володіння мовою.

Перевагами використання комп'ютерних комунікативних пристроїв є: можливість швидше знаходити потрібні символи навіть за залежного використання, наявність більшого словникового запасу, слуховий відгук для вивчення мови, екологічний контроль, можливість розмовляти на відстані. Серед недоліків можна зазначити: дороговартісні в придбанні та

обслуговуванні, вразливі до пошкоджень. Неправильне використання може призвести до більшої ізоляції, тому потребує спеціальної професійної підготовки і відсутність фахівців, які вміють навчати даних навичок є суттєвою перешкодою до застосування даних систем для навчання дітей.

Системи АДК повинні бути обрані та налаштовані відповідно до потреб і навичок дитини, яка потребує АДК (Beukelman, Yorkston, & Dowden, 1985). Доцільне поєднання низько- та високотехнологічних засобів АДК.